

Metadatadokumentation

Indikatorer för hållbar utveckling

Mål 2: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Indikator: 2.1.4(N) Miljögifter i modersmjölk och blod - <i>ej uppdaterad 2023</i>	3
Indikator: 2.2.4(N) Andel (%) övervikt eller fetma (BMI 25 eller högre), självrapporterat (16-64 år) - <i>ej uppdaterad 2023</i>	6
Indikator: 2.4.2(N) Jordbrukets produktionsvolym. Produktionsvärde, miljoner kronor i 2015 års priser - <i>ej uppdaterad 2023</i>	11
Indikator: 2.4.3(N) Arbetskraftsproduktivitet i jordbruket (real faktorinkomst/årsverke) - <i>ej uppdaterad 2023</i>	17
Indikator: 2.4.4(N) Försäljning av antibiotika för livsmedelsproducerande djur - <i>ej uppdaterad 2023</i>	24
Indikator: 2.4.5(N) Populationsindex för fåglar - <i>ej uppdaterad 2023</i> ..	30
Indikator: 2.4.5(N) Populationsindex för gräsmarksfjärilar - <i>ej uppdaterad 2023</i>	36
Indikator: 2.4.6(N) Ekologisk odling i slättbygd - <i>ej uppdaterad 2023</i> ..	41
Indikator: 2.4.7(N) Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark - <i>ej uppdaterad 2023</i>	47
Indikator 2.5.1: Antalet växt- och djurgenetiska resurser för mat och jordbruk som säkras i genbanker på medellång eller lång sikt	52
Indikator: 3.5.3(N) Riskkonsumtion av alkohol - <i>ej uppdaterad 2023</i> ...	59
Indikator 2.a.1: Andel av statliga utgifter som avser jordbruk i förhållande till jordbrukets andel av BNP	64

Indikator: 2.a.2 Totala offentliga flöden (offentligt utvecklingsbistånd
plus andra offentliga flöden) till jordbrukssektorn..... 68

Mål: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Delmål 2.1: Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

Indikator: 2.1.4(N) Miljögifter i modersmjölk och blod - *ej uppdaterad 2023*

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Livsmedelsverket

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Irina Gyllenhammar
E-post	irina.gyllenhammar@slv.se
Telefon	018-17 43 26

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Många långlivade organiska ämnen har fått en omfattande spridning i miljön. De kommer att finnas kvar i miljön under lång tid framöver eftersom de är så svårnedbrytbara. Flera av dessa miljöförorenande ämnen ansamlas även i djur och människor, där halter exempelvis kan hittas i modersmjölk och blod. Halterna i modersmjölk och blod avspeglar människans exponering och kan användas som en indikator för att se om exponeringen ökar eller minskar. Indikatorn är nationell.

Datakällor:

Analys av utvalda miljögifter i modersmjölk och blod hos förstagångsmödrar.

Tillgänglighet:

Indikatorn följs även upp via miljömålet Giftfri miljö.

Undersökningarna genomförs av Livsmedelsverket sedan 1996 och sedan år 2000 på uppdrag av Naturvårdsverket inom den hälsorelaterade miljöövervakningen.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Baseras på insamlade prover från svenskfödda förstagångsföderskor i Uppsalaområdet. Eftersom halterna av långlivade organiska miljöföroreningar i modersmjölk minskar med antalet barn som en kvinna föder och ammar har enbart förstföderskor valts. Urvalet görs slumpmässigt. I början av studien, 1996-1999, provtogs ca 300 mammor, därefter samlas prov från ca 30 mammor per år. Antalet prov som analyserats för olika miljöföroreningar varierar.

Variabler:

Sedan 1996 analyseras flera olika ämnen från olika ämnesgrupper i modersmjölk. I rapporteringen till indikatorn representeras polyklorerade bifenyler (PCB) av PCB 153, diklordifenyltrikloretan (DDT) av nedbrytningsprodukten p,p'-DDE och polybromerade difenyletrar (PBDE) av summan av BDE 47, 99, 100 och 153. Även polyklorerade dibensodioxiner (PCDD) och polyklorerade dibensofuraner (PCDF) finns med i rapporteringen till indikatorn som summan av total TEQ för de båda grupperna. I blod har PFAS-ämnen analyserats och representeras i indikatorn av PFOS, PFOA samt summan av PFNA, PFDA, PFUnDA.

Referenstid:

Undersökningens första år, 1996, är valt som referensår.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Livsmedelsverket ansvarar för rekrytering av mödrar till undersökningarna, samt för hembesök, provinsamling, analyser i bröstmjölk och databearbetning. Mjölken samlas in av kvinnorna själva under tredje veckan efter förlossningen. Ett venöst blodprov tas från kvinnorna i samband med att mjölkprovet hämtas in. PFAS i serum analyseras av Stockholms universitet. Mödrarna besvarar även webenkäter om bakgrund, modern och barnets hälsa och kost.

Bearbetningar av data:

För individer vars analyssvar är lägre än detektionsgränsen används istället halva värdet för detektionsgränsen vid beräkning av indikatorn.

Beräkning av indikatorn:

Figuren visar medianvärden för respektive ämne/ämnesgrupp och dessa värden är anslutna med en linje.

Medianhalterna har räknats om till procent av medianhalterna i modersmjölk och blod för respektive ämne vid undersökningens start.

Granskning av indikatorn:

De aktuella laboratorierna deltar regelbundet i internationella interkalibreringar och använder certifierade standardprover, blankprover och kontrollprover.

Indikatorns tillförlitlighet

God tillförlitlighet för utpekade miljögifters förekomst i förstföderskor i Sverige. Ger en bild av hur bioackumulerande och långlivade (persistenta) dessa ämnen är.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Indikatorn uppdateras varje, vartannat eller vart tredje år.

Jämförbarhet över tid:

Haltdata finns tillgängliga från 1996 som är referensår. Metoden för beräkning av underlagsdata till indikatorn förändrades inför 2022-års rapportering. Tidigare redovisades indikatorn utifrån regressionslinjer. Numera visas förändringar i medianhalter.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Detta är en nationell indikator.

Samanvändbarhet:

Övrig information

Referenser

<https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/giftfri-miljo/miljogifter-i-modersmjolk-och-blod/>

www.livsmedelsverket.se/modersmjolk

Mål: 2. Ingen hunger

Delmål: 2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

Indikator: 2.2.4(N) Andel (%) övervikt eller fetma (BMI 25 eller högre), självrapporterat (16-64 år) - *ej uppdaterad 2023*

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Indikatoransvarig organisation – Folkhälsomyndigheten

Bidragande organisationer – Statistiska centralbyrån

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Lovisa Sydén
E-post	agenda2030.indikatorer@folkhalsomyndigheten.se
Telefon	010- 205 24 26

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Nationell indikator.

Övervikt och fetma är en betydande riskfaktor för olika sjukdomar såsom hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes typ 2 och vissa cancerformer samt förtida död. Personer med fetma har också betydligt oftare symtom såsom värk och nedsatt rörelseförmåga än normalviktiga (1, 2). Om övervikten är koncentrerad som bukfetma ökar risken för högt blodtryck, hjärt- och kärlsjukdom, stroke och diabetes typ 2 (1, 2).

Datakällor:

Folkhälsomyndigheten, Nationella Folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor (HLV), 2016-2020.

Tillgänglighet:

Övervikt eller fetma är en av de indikatorer som Folkhälsomyndigheten valt för att mäta folkhälsan och dess bestämningsfaktorer. Tillsammans med övriga indikatorer ger den en uppfattning om hur befolkningen i

Sverige mår. Indikatorn uppdateras vartannat år. Undersökningen HLV är ett fortlöpande samarbetsprojekt mellan Folkhälsomyndigheten och Sveriges landsting/ regioner. Resultaten används som underlag för analyser och beslut i en mängd olika sammanhang. Indikatorn övervikt eller fetma ingår i rapportering av resultat från undersökningen till regeringen. Resultaten publiceras även på Folkhälsomyndighetens webbsida.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Indikatorn bygger på frågor i Nationella Folkhälsoenkäten, en urvalsundersökning bland befolkningen 16-84 år.

Variabler:

Variabel HA026 bygger på frågan "Hur lång är du?" Svara i centimeter. Variabel HA027 bygger på frågan "Hur mycket väger du?" Svara i hela kilon. (Om du är gravid ange hur mycket du brukar väga)
Kön och åldersgrupper: 16–29 år, 30–44 år, 45–64 år

Referenstid:

Aktuell referenstid: 2016–2020

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Det nationella urvalet för HLV görs som ett obundet slumpmässigt urval från SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB). Från 2018 års undersökning och framåt omfattas urvalet av 40 000 personer, 16–84 år, tidigare var urvalet 20 000 personer.

HLV är en tvärsnittundersökning, direktinsamling med hjälp av webbenkät på svenska och engelska.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

Bearbetningar av data:

Folkhälsomyndigheten har valt att exkludera extremvärden, så de som ingår var 101–249 cm långa och vägde 30–200 kg. Övervikt och fetma klassificeras enligt WHO, där övervikt är BMI 25,0–29,9 medan fetma är BMI 30 eller över. Indikatorns värden presenteras som icke åldersstandardiserade.

Indelning av BMI (kg/m²), enligt WHO

Undervikt	< 18,5
Normalvikt	18,5–24,9
Övervikt	25,0–29,9
Fetma, grad I	30,0–39,9
Fetma, grad II	35,0–39,9
Fetma, grad III	40–

Beräkning av indikatorn:

Frågorna om längd och vikt ligger till grund för beräkningar av kroppsmasseindex BMI (Body Mass Index). BMI beräknas genom vikt (kg) dividerat med längd i kvadrat (m²).

Granskning av indikatorn:

Det interna/partiella bortfallet för frågorna som ligger till grund för beräkning av indikatorn granskas. Under de senaste åren har svarsfrekvensen generellt sett minskat, vilket sker i de flesta populationsundersökningar, både i Sverige och internationellt. För att kompensera för bortfallet används kalibreringsvikter.

Indikatorns tillförlitlighet

För epidemiologiska undersökningar används indirekta metoder baserade på samband mellan vikt och längd för att bedöma mängden kroppsfett. Den metod som främst används är måttet BMI. Som i alla undersökningar baserad på självrapportering finns risk för över- och underskattning. BMI anses dock tillförlitlig att kunna följa prevalensen av indikatorn övervikt eller fetma över tid i populationer.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

HLV har genomförts årligen från 2004 till 2016, därefter vartannat år. Indikatorn har således framställts sedan 2004 och senast hösten 2020.

Jämförbarhet över tid:

Indikatorn är tillgänglig från 2004.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Den globala indikatorn avser förekomst av olika former av malnutrition (inkl övervikt), hos barn 0-5 år, medan indikator 2.2.3 avser endast övervikt eller fetma och dessutom i en äldre åldersgrupp.

Samanvändbarhet:

Främst indikatorer inom mål 3:

- 3.1.3(N) Förväntad medellivslängd, totalt i befolkningen och fördelad på kön och utbildningsnivå
- 3.1.4(N) Självskattad hälsa
- 3.4.1 Dödlighet på grund av hjärtsjukdomar, cancer, diabetes eller kroniska sjukdomar i nedre luftvägarna

Samanvändbarhet även till indikatorer för delmål:

- 4.7 - Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.
- 11.7 - Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.
- 12.8 - Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstil i harmoni med naturen.

Övrig information

Övervikt, framför allt fetma, är ett tilltagande folkhälsoproblem globalt (1). I Sverige har andelen vuxna med fetma tredubblats sedan 1980-talet (3) och i dag har omkring hälften av befolkningen (16–84 år) övervikt (36 procent) eller fetma (16 procent) (4).

Referenser

1. World Health Organization. Obesity and overweight. 2018. [citerad 2021-01-28]. Hämtad från: <http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight>
2. GBD 2019 Risk Factors Collaborators. Global burden of 87 risk factors in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. Lancet. 2020;396(10258):1223–49. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30752-2](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30752-2)

3. Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket. Förslag till åtgärder för ett stärkt, långsiktigt arbete för att främja hälsa relaterad till matvanor och fysisk aktivitet. Stockholm, Uppsala: 2017. [citerad 2021-01-28].

Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/f/forslag-till-atgarder-for-ett-starkt-langsiktigt-arbete-for-att-framja-halsa-relaterad-till-matvanor-och-fysisk-aktivitet/>

4. Folkhälsomyndigheten. Övervikt och fetma. 2021. [citerad 2021-01-28]. Hämtad från:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans>

Mål: 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål: 2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Indikator: 2.4.2(N) Jordbrukets produktionsvolym. Produktionsvärde, miljoner kronor i 2015 års priser - *ej uppdaterad 2023*

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Jordbruksverket

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Ulf Svensson
E-post	Ulf.svensson@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 50 74

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Indikatorn är en nationell indikator för att följa den ekonomiska dimensionen av hållbarhet i delmål 2.4. Indikatorn visar utvecklingen av den totala produktionsvolymen inom jordbruket.

Datakällor:

Data hämtas från Jordbruksverkets officiella statistik; Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn (EAA).

Tillgänglighet:

Indikatorn publiceras i Jordbruksverkets statistikdatabas samt i Eurostat statistikdatabas. I dessa databaser är indikatorn en del av resultaten men den är inte benämnd "indikator".

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Målpopulationen består av alla företag i det statistiska Lantbruksregistret (LBR). LBR omfattar företag som uppfyller något av följande kriterier:

- brukar mer än 2,0 hektar åkermark,
- brukar sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark,
- innehar djurbesättning omfattande minst 10 nötkreatur, eller minst 10 sugor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfä,
- driver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

Utöver de företag som omfattas av LBR ingår även företag med följande verksamheter i målpopulationen:

- uppfödning av hästar,
- uppfödning av sällskapsdjur (professionell),
- biodling,
- renskötsel,
- pälsdjursuppfödning,
- uppfödning av vilt i hägn samt
- entreprenadverksamhet åt andra jordbruksföretag.

Utöver detta kan sådana verksamheter som intäkts- eller kostnadsmässigt, utifrån underlaget till statistiken, inte kan skiljas från jordbruksverksamheten ingå. Denna typ av verksamhet benämns ”Sekundära ej särskiljbara icke jordbruksaktiviteter”.

Variabler:

Årliga produktionsvärden för jordbrukssektorn i fasta priser fördelat på vegetabilieproduktion och animalieproduktion.

Med produktionsvärde avses den ersättning jordbrukaren får vid försäljning av en produkt eller tjänst. För fastprisberäkningen används för närvarande 2015 års priser.

Referenstid:

Kalenderår, där senaste året är 2020.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Indikatorn hämtas från EAA som i stort sett helt baseras på redan befintlig statistik/information och innefattar en lång rad källor såsom:

- Officiell statistik, producerad vid Jordbruksverket och SCB
- Administrativa register
- Verksamhetsstatistik från andra myndigheter
- Data från branschorganisationer och företag
- Expertbedömningar

Den officiella statistiken hämtas normalt från respektive myndighets webbplats. Uppgifter från myndigheter av karaktären administrativa register och verksamhetsstatistik hämtas in genom respektive myndighets webbsida alternativt direktkontakt med myndigheten via mejl eller telefon. Samma förfaringssätt tillämpas vid datainsamling från branschorganisationer, företag och experter.

Bearbetningar av data:

EAA produceras till stor del genom beräkningar som baseras på redan befintlig statistik för län och/eller riket. I EAA bearbetas inte mikrodata.

Data hämtas in från de källor som nämns ovan och läggs in i indatafiler i ett Excelsystem. Dessa indatafiler är sedan länkade till beräkningsfiler där beräkningar/bearbetningar görs maskinellt för att sedan länkas till resultatfiler.

I ett fåtal fall finns inte data för senaste året tillgängliga. Det kan bero på att data tas fram sent eller att dataunderlag inte tas fram regelbundet. I dessa fall används normalt senast kända värde alternativt en uppskattning baserad på information om utvecklingen i aktuell bransch. Det kan till exempel handla om telefonsamtal med aktörer eller experter där vi ber dem göra en bedömning av utvecklingen.

Beräkning av indikatorn:

Indikatorn är en del av resultatet av de löpande beräkningarna av EAA. Det görs alltså inga specifika beräkningar för den nationella uppföljningen av Agenda 2030.

För varje produktgrupp i EAA beräknas ett produktionsvärde i löpande priser. Förenklat innebär det att en produktionsvolym multipliceras med ett genomsnittligt pris för produkten det aktuella referensåret. För att sedan få fram utvecklingen i fasta priser, det vill säga utvecklingen av produktionsvolymen, deflateras produktionsvärdet i löpande priser

med ett prisindex för aktuell produktgrupp. Produktgrupperna, i fasta priser summeras därefter till totaler.

Granskning av indikatorn:

EAA bygger på redan befintliga skattningar av målstorheter som används vid sammansättningen av EAA. Vid bearbetningen av EAA görs därför inte någon granskning av mikrodata. Den information som samlas in granskas löpande när den läggs in i beräkningsarken för EAA. Vid större avvikelser från tidigare års värden, eller förväntade värden, undersöks orsakerna. Denna granskning handlar alltså inte om granskning av mikrodata från enskilda undersökningsobjekt utan är snarare en granskning av redan befintliga skattningar av vissa målstorheter som används i beräkningsunderlaget till EAA. Som exempel kan nämnas skördar av olika grödor och genomsnittliga priser för olika grödor.

Granskning av makrodata är den huvudsakliga granskning som genomförs. Vid granskningen kontrolleras främst:

- Om förändringar jämfört med föregående år är rimliga för respektive publicerad variabel (grupp av producerade varor/tjänster eller kostnader).
- Om observerade volymförändringar är rimliga. Till exempel förändringen i volymen vete. Överensstämmer den beräknade volymförändringen för vete i EAA mellan två år med förändringen av skörden som är en ingående variabel i beräkningarna?
- Om prisförändringar är rimliga.
- Om data för tidigare år reviderats, vad beror det på? Beror det på metodförändringar, nya källor till information, revideringar som orsakats av att ingående data inte varit slutlig vid publicering av resultaten vid föregående produktionsomgång med mera.

Jordbruksverket följer en produktionsprocess för framställning av officiell statistik. I denna process ingår två typer av granskning inför publicering.

Dels genomförs en omfattande korrekturläsning som granskar om data och beräkningar som presenteras i text, tablåer och figurer stämmer överens med det data som publiceras i Jordbruksverkets statistikdatabas. I korrekturläsningen kontrolleras även att publikationen följer den fastlagda mallen för våra publikationer och att språket är lättläsligt och korrekt.

Utöver korrekturläsningen går en granskningsgrupp (bestående av ett antal medarbetare vid Jordbruksverkets statistikenhet) igenom publikationen med avseende på

- resultatens rimlighet,
- publikationens struktur, vad som lyfts fram i text, tablåer, figurer och rubriker samt
- om publikationen är lättillgänglig för användarna.

Till detta kan läggas att Eurostat granskar det data som levereras av medlemsstaterna.

Indikatorns tillförlitlighet

EAA baseras till stor del på redan befintlig statistik och tillförlitligheten är därför beroende av kvaliteten på den statistik som används i beräkningarna och hur olika datakällor harmonierar med varandra. Produktionsvärdena som indikatorn är uppbyggd av baseras i hög grad på produktions- och prisstatistik som i huvudsak bedöms ha god tillförlitlighet. I vissa fall finns ingen befintlig statistik tillgänglig eller så beskriver den befintliga statistiken inte fullt ut det som ska mätas i EAA. I dessa fall måste uppskattningar alternativt modellantaganden användas, vilket bidrar till viss osäkerhet i skattningarna. Mätning och modellantaganden är sannolikt de osäkerhetskällor som bidrar mest till osäkerheten i EAA. Eftersom EAA är en sammansatt statistik är det inte möjligt att redovisa några osäkerhetsmått av typen standardavvikelse eller konfidensintervall.

Indikatorn, som är en aggregering av hela jordbrukssektorns produktion, bedöms ge en bra bild av utvecklingen av produktionsvolymen.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Årligen i början av oktober

Jämförbarhet över tid:

Indikatorn finns tillgänglig från år 1990 och framåt. Jämförbarheten över tid är god.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Den globala indikatorn 2.4.1 är "Andel jordbruksmark som bedrivs produktivt och hållbart". Indikatorn består av 11 subindikatorer som avser att belysa ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. Det är

främst två av subindikatorerna som syftar på den ekonomiska dimensionen av hållbarhet, nämligen:

- Produktionsvärde per hektar
- Nettoinkomst för jordbruket (inkomst som ska täcka företagarens eget arbete och eget kapital)

Även i den nationella uppföljningen har vi valt att ha två indikatorer för att belysa den ekonomiska dimensionen.

- Jordbrukets produktionsvolym. Produktionsvärde, miljoner kronor i 2015 års priser (den indikator som beskrivs i detta dokument)
- Arbetskraftsproduktivitet i jordbruket (real faktorinkomst per årsverket), Nationell indikator 2.4.3

De nationella indikatorerna skiljer sig alltså från den globala indikatorn med avseende på valda variabler. Däremot är objekt och population densamma.

Samanvändbarhet:

-

Övrig information

-

Referenser

Data finns tillgängligt i Jordbruksverkets [statistikdatabas](#). Resultat publiceras även i en statistikrapport, [EAA - Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn 2020](#), på Jordbruksverkets webbplats. I anslutning till publikationen finns även en beskrivning av statistikens framställning och en kvalitetsdeklaration.FAO:s [metodbeskrivning](#) för den globala indikatorn.

Mål: 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål: 2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Indikator: 2.4.3(N) Arbetskraftsproduktivitet i jordbruket (real faktorinkomst/årsverke) - ej uppdaterad 2023

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Jordbruksverket

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Ulf Svensson
E-post	Ulf.svensson@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 50 74

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Indikatorn är en nationell indikator för att följa den ekonomiska dimensionen av hållbarhet i delmål 2.4. Indikatorn visar en aspekt av produktivitetsutvecklingen inom jordbruket.

Datakällor:

Data hämtas från Jordbruksverkets officiella statistik; Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn (EAA).

Tillgänglighet:

Indikatorn publiceras årligen i Jordbruksverkets statistikdatabas samt i Eurostat statistikdatabas. I dessa databaser är indikatorn benämnd

”Indikator A”. Indikator A används som en av många så kallade kontextindikatorer som EU-kommissionen använder för att följa upp effekterna av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Målpopulationen består av alla företag i det statistiska Lantbruksregistret (LBR). LBR omfattar företag som uppfyller något av följande kriterier:

- brukar mer än 2,0 hektar åkermark,
- brukar sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark,
- innehar djurbesättning omfattande minst 10 nötkreatur, eller minst 10 sugor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfä,
- driver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

Utöver de företag som omfattas av LBR ingår även företag med följande verksamheter i målpopulationen:

- uppfödning av hästar,
- uppfödning av sällskapsdjur (professionell),
- biodling,
- renskötsel,
- pälsdjursuppfödning,
- uppfödning av vilt i hägn samt
- entreprenadverksamhet åt andra jordbruksföretag.

Utöver detta kan sådana verksamheter som intäkts- eller kostnadsmässigt, utifrån underlaget till statistiken, inte kan skiljas från jordbruksverksamheten ingå. Denna typ av verksamhet benämns ”Sekundära ej särskiljbara icke jordbruksaktiviteter”.

Variabler:

Faktorinkomsten är ett resultatmått som ska täcka företagens kostnader för löner, arrende, räntor, eget arbete och eget kapital.

Arbetsinsatsen mäts i årsverke som motsvarar 1 800 arbetade timmar eller mer per år.

Beräkningarna av dessa mått redovisas i avsnittet ”Indikatorns framställning nedan”.

Referenstid:

Kalenderår, där senaste året är 2020.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Indikatorn hämtas från EAA som i stort sett helt baseras på redan befintlig statistik/information och innefattar en lång rad källor såsom:

- Officiell statistik, producerad vid Jordbruksverket och SCB
- Administrativa register
- Verksamhetsstatistik från andra myndigheter
- Data från branschorganisationer och företag
- Expertbedömningar

Den officiella statistiken hämtas normalt från respektive myndighets webbplats. Uppgifter från myndigheter av karaktären administrativa register och verksamhetsstatistik hämtas in genom respektive myndighets webbsida alternativt direktkontakt med myndigheten via mejl eller telefon. Samma förfaringssätt tillämpas vid datainsamling från branschorganisationer, företag och experter.

Bearbetningar av data:

EAA produceras till stor del genom beräkningar som baseras på redan befintlig statistik för län och/eller riket. I EAA bearbetas inte mikrodatabaser.

Data hämtas in från de källor som nämns ovan och läggs in i indatafiler i ett Excelsystem. Dessa indatafiler är sedan länkade till beräkningsfiler där beräkningar/bearbetningar görs maskinellt för att sedan länkas till resultatfiler.

I ett fåtal fall finns inte data för senaste året tillgängliga. Det kan bero på att data tas fram sent eller att dataunderlag inte tas fram regelbundet. I dessa fall används normalt senast kända värde alternativt en uppskattning baserad på information om utvecklingen i aktuell bransch. Det kan till exempel handla om telefonsamtal med aktörer eller experter där vi ber dem göra en bedömning av utvecklingen.

Specifikt för denna indikator är uppskattningen av det totala antalet årsverken. För den del av populationen som består av jordbruksföretag i LBR hämtas information om antalet årsverken från den totalundersökning som genomförs av jordbruket med jämna mellanrum. De senaste undersökningarna genomfördes 2010, 2013, 2016 och 2020. För mellanliggande år uppskattas antalet årsverket utifrån utvecklingen mellan de senaste två undersökningarna.

Till detta görs en schablonmässig skattning av årsarbetstid för de verksamheter som ligger utanför LBR.

Beräkning av indikatorn:

För att beräkna indikatorn behövs tre variabler

- Faktorinkomsten
- Konsumentprisindex för beräkning av faktorinkomsten i reala termer
- Totalt antal årsarbetskrafter

Faktorinkomsten hämtas direkt från EAA och den beräknas så här:

+ Värdet av vegetabilieproduktionen
+ Värdet av animalieproduktionen
+ Intäkter från jordbrukstjänster
+ Intäkter från sekundära icke-jordbruksaktiviteter
= *Jordbrukssektorns produktionsvärde*

- Kostnader för insatsvaror och tjänster
= *Förädlingsvärde brutto*

- Kapitalförlitning
= *Förädlingsvärde netto*

+ Övriga produktionssubventioner
= *Faktorinkomst*

Antalet årsarbetskrafter hämtas från totalundersökningar av jordbruksföretagen i LBR. Därtill görs ett schablonillägg för de verksamheter som ska ingå i EAA men som ligger utanför LBR. För närvarande är detta schablonvärde 4,7 %.

Faktorinkomsten delas sedan med antalet årsarbetskrafter. Faktorinkomsten per årsarbetskrafter deflateras sedan med hjälp av Konsumentprisindex för att få fram real faktorinkomst per årsarbete.

Granskning av indikatorn:

EAA bygger på redan befintliga skattningar av målstorheter som används vid sammansättningen av EAA. Vid bearbetningen av EAA görs därför inte någon granskning av mikrodata. Den information som samlas in granskas löpande när den läggs in i beräkningsarken för EAA. Vid större avvikelser från tidigare års värden, eller förväntade värden, undersöks orsakerna. Denna granskning handlar alltså inte om granskning av mikrodata från enskilda undersökningsobjekt utan är snarare en granskning av redan befintliga skattningar av vissa målstorheter som används i beräkningsunderlaget till EAA. Som exempel kan nämnas skördar av olika grödor och genomsnittliga priser för olika grödor.

Granskning av makrodata är den huvudsakliga granskning som genomförs. Vid granskningen kontrolleras främst:

- Om förändringar jämfört med föregående år är rimliga för respektive publicerad variabel (grupp av producerade varor/tjänster eller kostnader).
- Om observerade volymförändringar är rimliga. Till exempel förändringen i volymen vete. Överensstämmer den beräknade volymförändringen för vete i EAA mellan två år med förändringen av skörden som är en ingående variabel i beräkningarna?
- Om prisförändringar är rimliga.
- Om data för tidigare år reviderats, vad beror det på? Beror det på metodförändringar, nya källor till information, revideringar som orsakats av att ingående data inte varit slutlig vid publicering av resultaten vid föregående produktionsomgång med mera.

Jordbruksverket följer en produktionsprocess för framställning av officiell statistik. I denna process ingår två typer av granskning inför publicering.

Dels genomförs en omfattande korrekturläsning som granskar om data och beräkningar som presenteras i text, tablåer och figurer stämmer överens med det data som publiceras i databasen. I korrekturläsningen kontrolleras även att publikationen följer den fastlagda mallen för våra publikationer och att språket är lättläsligt och korrekt.

Utöver korrekturläsningen går en granskningsgrupp (bestående av ett antal medarbetare vid Jordbruksverkets statistikenhet) igenom publikationen med avseende på resultatens rimlighet, publikationens struktur, vad som lyfts fram i text, tablåer, figurer och rubriker samt om publikationen är lättillgänglig för användarna.

Till detta kan läggas att även Eurostat granskar det data som levereras av medlemsstaterna.

Indikatorns tillförlitlighet

EAA:s intäktssida bygger på statistik såsom produktions-, pris- och stödstatistik som i huvudsak bedöms ha god tillförlitlighet.

På kostnadssidan baseras uppskattningarna av flertalet kostnadsslag på aggregerade bokföringsuppgifter från cirka företag år 2018. I vissa fall används modellantaganden och schablonmässiga antaganden. Detta ger en osäkerhet i uppgifterna. På grund av att ett flertal olika datakällor används, kan några statistiska osäkerhetsmått inte anges.

Indikatorn bör ge en någorlunda bra bild av produktivitetens utvecklingen. Den är dock inte ett mått på renodlad arbetskraftsproduktivitet eftersom produktivitetsförändringar för både kapital och mark bör ha påverkat faktorinkomsten under perioden.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Årligen i början av oktober

Jämförbarhet över tid:

Indikatorn finns tillgänglig från år 1990 och framåt. Jämförbarheten över tid är god.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Den globala indikatorn 2.4.1 är "Andel jordbruksmark som bedrivs produktivt och hållbart". Indikatorn består av 11 subindikatorer som avser att belysa ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. Det är främst två av subindikatorerna som syftar på den ekonomiska dimensionen av hållbarhet, nämligen:

- Produktionsvärde per hektar
- Nettoinkomst för jordbruket (inkomst som ska täcka företagarens eget arbete och eget kapital)

Även i den nationella uppföljningen har vi valt att ha två indikatorer för att belysa den ekonomiska dimensionen.

- Jordbrukets produktionsvolym. Produktionsvärde, miljoner kronor i 2015 års priser (nationell indikator 2.4.2.)
- Arbetskraftsproduktivitet i jordbruket (real faktorinkomst per årsverket), dvs den indikator som beskrivs i detta dokument)

De nationella indikatorerna skiljer sig alltså från den globala indikatorn med avseende på valda variabler. Däremot är objekt och population densamma.

Samanvändbarhet:

-

Övrig information

-

Referenser

Data finns tillgängligt i Jordbruksverkets [statistikdatabas](#). Resultat publiceras även i en statistikrapport, [EAA - Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn 2020](#), på Jordbruksverkets webbplats. I anslutning till publikationen finns även en beskrivning av statistikens framställning och en kvalitetsdeklaration.

FAO:s [metodbeskrivning](#) för den globala indikatorn.

Mål: 2 Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk
Delmål: 2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten

Indikator: 2.4.4(N) Försäljning av antibiotika för livsmedelsproducerande djur - *ej uppdaterad 2023*

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Jordbruksverket (Presenterad data tillgänglig genom E-Hälsomyndigheten)

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Christina Thörn
	Smittskyddshandläggare Jordbruksverket Christina.thorn@jordbruksverket.se
Telefon	036-155925, 070-5562182

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Nationell övervakning av antibiotikaförsäljningen till djur görs för att kunna analysera försäljnings- och resistenssituationen över tid samt för att se följsamhet till behandlingsrekommendationer.

Datakällor:

Data om försäljningen av antibiotika för användning till djur erhålls från E-Hälsomyndigheten. E-Hälsomyndigheten ansvarar för insamling av all försäljning av läkemedel från apotek och detaljhandel.

Tillgänglighet:

Swedres-Svarm är en årlig rapport som visar statistik över antibiotikaresistens och antibiotikaförsäljning hos människor och djur i Sverige.

<https://www.sva.se/djurhalsa/antibiotika/overvakning-antibiotika/swedres-svarm/>

Jordbruksverkets hemsida finns den senaste årliga rapporten av antibiotikaförsäljning till djur. Tidigare årsrapporter kan lämnas ut på begäran. Inklusionskriterier för dessa skiljer sig från de som gäller för leverans till EMA och för Swedres-Svarm.

<https://djur.jordbruksverket.se/amnesomraden/djurhalsopersonal/lakemedelfordjur/tillhandahallandeavlakemedel.4.37cbf7b711fa9dda7a180001063.html>

Data om försäljning av antimikrobiella medel rapporteras till ESVAC vid den Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) årligen.

<https://www.ema.europa.eu/en/veterinary-regulatory/overview/antimicrobial-resistance/european-surveillance-veterinary-antimicrobial-consumption-esvac>

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Försäljning av läkemedel för djur innehållande antibiotika ur ATC-grupperna (ATC-grupperna QA07, QG01, QJ01, QJ51) i milligram aktiv substans per kilogram estimerad vikt av livsmedelsproducerande djur i Sverige per år. Mätenhet mg/PKU (skattad vikt benämns populationskorrektionsenhet, PKU, beräknad enligt ESVAC-modell).

Variabler:

Idag används indikatorn nationellt för att visa totalförsäljning i riket över tid. Uppdelning görs på antibiotika för behandling av individer och antibiotika för behandling av grupper av djur.

Referenstid:

Årsvis

Indikatorns framställning

Urval:

Ur totalförsäljning av läkemedel för djur väljs antibiotika i ATC-grupperna QA07, QG01, QJ01, QJ51. Läkemedel för lokalbehandling av öron eller hud ingår inte. Läkemedel som enbart är godkända för människor men som förskrivs för djur ingår inte.

Dessa data redovisas för hela populationen.

Inga övriga urval görs inom de ATC grupper som ingår.

För nämnaren görs ett urval av arter av livsmedelsproducerande djur enligt den metod som används inom ESVAC. Fisk inkluderas inte i den nationella statistiken. Nämnaren beräknas för hela populationen av dessa djurkategorier enligt den nämnare ESVAC använder.

Datainsamling:

Försäljning av läkemedel via apotek och detaljhandel rapporteras till E-Hälsomyndigheten. SVA och Jordbruksverket begär årligen specificerade uttag med redovisning av antal sålda förpackningar av varje enskild vara ur E-Hälsomyndighetens databas.

Data om antal levande djur och antal slaktade djur hämtas ur Jordbruksverkets statistikdatabas.

Bortfall:

Siffrorna visar de försäljningstransaktioner vid apotek som rapporterats in till E-Hälsomyndighetens databas. Eventuella transaktioner som inte levererats till eller tagits emot av systemet ingår inte. Siffrorna visar de läkemedel som sålts och tar inte hänsyn till kassation och svinn efter försäljningstillfället. Det kan alltså finnas en mindre diskrepans mellan försäljningen och faktisk användning.

Bearbetningar av data:

Beräkning sker till kilo aktiv substans. Imputeringar görs inte, vare sig för försäljning eller djurantal.

Beräkningar:

Antal sålda förpackningar av varje vara beräknas till kilo aktiv substans med stöd av förpackningsstorlek och styrka på läkemedlet (förpackningsstorlek*styrka*eventuell konverteringsfaktor hämtat från ESVAC = kilo aktiv substans).

Djurantal och antal slaktade djur beräknas till skattad levandevikt enligt de vikter som tillämpas vid ESVAC. Vikten summeras. Eventuell utförsel eller införsel av levande djur beaktas inte. Inga imputeringar görs. Termen PKU, populationskorrektionsenhet används för denna skattning.

Slutberäkning: (summa kg aktiv substans * 10⁶) / PKU uttryckt som kg djurmassa = mg/PKU

Granskning:

Beräkningar till kilo aktiv substans görs av både Jordbruksverket och SVA och slutresultaten jämförs. Eventuella skillnader analyseras och eventuella felaktigheter korrigeras. Erhållna resultat jämförs med tidigare års resultat på nivån klass av antibiotika och på typ av läkemedel (injektion, tabletter etc.). Avvikelser för innevarande år jämfört med tidigare granskas för rimlighet. Eventuella förklaringar som beräkningsfel, sjukdomsutbrott, brist på vissa produkter på grund av restnoteringar eller ändrade riktlinjer för behandling etc. sökes.

Data granskas också avseende förändringar mellan olika substanser eller substansgrupper och en bedömning av om jämförbarheten påverkas görs.

Indikatorns tillförlitlighet

En brist i kvalitén har mellan 2010 och 2015 varit att data över försäljningen från vissa apotek inte levererats till eller accepterats av databasen. Läkemedelsverket har som tillsynsmyndighet utrett detta, och från 2016 bedöms data som kompletta.

En annan, kvarstående, brist är att för produkter som inte är godkända generellt i Sverige utan säljs med särskilt marknadsföringstillstånd (licens) så framgår inte förpackningsstorlek i E-Hälsomyndighetens databas. Uppgifter hämtas då från ett eller flera apotek. Kvalitén på den informationen är lägre. E-Hälsomyndigheten har i uppdrag att ta fram en lösning på detta.

Täljaren (kg aktiv substans) är en summering av många olika typer av antibiotika. Dessa antibiotika doseras olika. Ett kilo antibiotika kan därför räcka för behandling av olika antal djur. Byte mellan olika antibiotikatyper kan därför ge en felaktig bild av öknings eller minskningar.

Nämnaren (skattad levandevikt, PKU) är summan av flera olika djurslag. Antibiotika används på olika sätt till olika djurslag. Om förändring sker över tid i den relativa sammansättningen av djurslag kan jämförbarheten påverkas.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Sammanställningar görs årsvis i februari-mars och publiceras i Swedres-Svarm i juni.

Jämförbarhet över tid:

Indikatorn är ett relativt grovt mått, men bedöms ändå ha god jämförbarhet vad gäller förändringar över tid. Reservationer är det som anges under indikatorns tillförlitlighet. För historiska data (före 2006) har vissa anpassningar fått göras i beräkningarna men bedömningen är att jämförbarheten ändå är god.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Det finns ingen global (SDG) indikator för antibiotikaanvändning hos djur.

Enheten mg/PKU används idag av 31 länder inom Europa, varav samtliga 27 medlemsländer i EU. Den enhet som används nationellt inkluderar all försäljning av antibiotika, inklusive läkemedelsformer ämnade för sällskapsdjur (tabletter, kapslar etc.). Vidare så ingår inte läkemedel i foder för fisk i den nationellt publicerade statistiken. De data som redovisas av ESVAC redovisar den totala försäljningen exklusive läkemedelsformer för sällskapsdjur, men inklusive läkemedel i foder för fisk.

Världshälsoorganisationen för djur (OIE) använder en liknande enhet för redovisning av försäljning av antibiotika för djur, mg per kilo biomassa. Den största skillnaden jämfört med mg/PKU är att biomassan djur inkluderar fler djurarter, och att andra vikter används för beräkning.

Samanvändbarhet:

Inom EU har den huvudindikator som redovisas av ESVAC använts för analys av samband mellan antibiotikaförsäljning för djur och antibiotikaresistens hos bakterier från djur och människor.

Övrig information

Referenser

WHO collaborating center, ATCvet grupper
https://www.whocc.no/atcvet/atcvet_index/

Swedres-Svarm <https://www.sva.se/djurhalsa/antibiotika/overvakning-antibiotika/swedres-svarm/>

ESVAC, metodik och rapporter
<https://www.ema.europa.eu/en/veterinary->

[regulatory/overview/antimicrobial-resistance/european-surveillance-veterinary-antimicrobial-consumption-esvac](#)

E-Hälsomyndigheten, Läkemedelsstatistik

<https://www.ehalsomyndigheten.se/tjanster/lakemedelsstatistik/>

Världshälsoorganisationen för djur, OIE <https://www.oie.int/scientific-expertise/veterinary-products/antimicrobials/>

Mål: 2 Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

Delmål: 2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder

Indikator: 2.4.5(N) Populationsindex för fåglar - ej uppdaterad 2023

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Lunds universitet, Biologiska institutionen

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Åke Lindström
E-post	Ake.Lindstrom@biol.lu.se
Telefon	046-2224968

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Det här dokumentet beskriver indikatorn gällande fåglar.

Odlingslandskapets biologiska mångfald är hotad och indikatorn är framtagen för att visa hur det går för odlingslandskapets arter. Fåglar påverkas av hur jordbruket bedrivs. Om indikatorn ökar över tid är det ett gott tecken på att det går bättre inte bara för fåglarna utan troligen även för den biologiska mångfalden i stort. Indikatorn är nationell.

Datakällor:

Fågeldata kommer från Svensk Fågeltaxering, ett nationellt miljöövervaknings-program vid Biologiska institutionen, Lunds universitet, som på uppdrag av Naturvårdsverket följer hur det går för Sveriges fåglar (Green et al. 2020). Svensk Fågeltaxering använder s.k. fria punktrutter respektive och standardrutter för att räkna de fåglar som ingår i indikatorn.

Tillgänglighet:

Fågel- och fjärilsindikatorerna är även indikatorer för det svenska miljömålet, Ett rikt odlingslandskap (www.sverigesmiljomal.se)

Fågelindikatorn ingår även i en av EUs officiella strukturella indikatorer, "Common Farmland Bird Index"

(<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu>)

[/nui/show.do?dataset=env_bio2&lang=en](https://nui.show.do?dataset=env_bio2&lang=en)). Den används för att spegla tillståndet för den biologiska mångfalden inom EU.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Fågelindikatorn byggs upp av populationsutvecklingen för femton arter knutna till jordbrukslandskapet. Dessa är buskskvätta, gulspurv, gulärla, hämpling, ladusvala, ortolansparv, pilfink, råka, stare, sånglärka, tofsvipa, tornfalk, törnskata, törnsångare och ängsfiol. Vissa av arterna är mer kopplade till åkermark, andra till betesmark. En del av arterna ses även i liknande öppna miljöer utanför jordbrukslandskapet, såsom kalhyggen och kraftledningsgator. Ortolansparven är klassad som Akut hotad och är numera mycket sällsynt förekommande i södra Sverige och bara sparsamt förekommande i norr. Resten av arterna är tämligen vanligt förekommande, även om flera av dem är rödlistade (2020: buskskvätta, gulspurv, ortolansparv, stare och tofsvipa).

Variabler:

Vid räkningarna registreras antalet sedda och hörda vuxna individer av respektive fågelart per inventeringsrutt.

Referenstid:

Årliga fågeldata finns för de fria punktrutterna från 1975 och för standardrutterna från 1998.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

I de fria punktrutterna väljer inventerarna själva ruten, medan standardrutterna är systematiskt utlagda över hela landet. Räkningarna görs i huvudsak under maj och juni månad och varje rutt räknas en gång om året. Punktrutterna består av 20 fritt valda punkter i terrängen vid vilka antalet sedda och hörda fåglar räknas under exakt fem minuter. Ungefär 200 rutter görs varje år. Standardrutterna är linjetaxeringar där alla sedda och hörda fåglar räknas längs en 8 km lång, kvadratisk rutt (kvadrat med 2 km sida), där start- och slutpunkt är densamma. Totalt finns 716 standardrutter jämnt fördelade över landet, varav kring 500 inventeras årligen. Svensk Fågeltaxering är ett typexempel på ett s.k. Citizen Science-projekt där räkningar utförs av frivilliga ornitologer runt om i landet, under ledning av professionella forskare. Svensk Fågeltaxering ingår i den nationella och regionala miljöövervakningen.

Bearbetningar av data:

Indikatorn bygger på trendberäkningar för var och en av de ingående arterna. En artspecifik trend beräknas för vardera punktruttsdata och standardruttsdata. Eftersom vi inte kan räkna alla fåglar måste vi förlita oss på stickprov, vars värden vi förväntar oss ska vara proportionella mot det sanna antalet fåglar. Resultaten från stickproven bearbetas sedan statistiskt och presenteras i form av index. Det är viktigt att tänka på att index inte ger sanningen, de speglar bara sanningen mer eller mindre bra. Hur väl de speglar sanningen beror på hur väl materialet motsvarar de antaganden som indexberäkningarna bygger på. Bland annat är stickprovets storlek viktigt: ju fler rutter och ju fler fåglar, desto bättre index. Vi använder en indexeringsmetod som kallas TRIM (TRends & Indices for Monitoring data). Med TRIM beräknas för varje art och delprogram ett index per år.

Rent statistiskt är TRIM en typ av loglinjär analys som bygger på "maximum-likelihood-metoden" med antagandet att fågelantalen är Poisson-fördelade. Modellen kan ta hänsyn till de problem som ofta finns i inventeringsdata, nämligen att fåglarna ibland uppträder i kolonier eller stora flockar, att alla rutter inte räknas varje år, samt att ett års data inte är helt oberoende av föregående år ("serial correlation" - många fåglar blir äldre än ett år och finns alltså med två år i rad). När ett nytt år läggs till förändras tidigare års TRIM-index, normalt dock i mycket marginell omfattning. Trim-trenderna beräknas med hjälp av en modul, 'rtrim', som körs i programspråket R. För mer detaljer om TRIM-index hänvisas till manualen som kan hämtas på www.pecbms.info.

Beräkning av indikatorn:

Baserat på de TRIM-index som beräknats för varje art och år beräknas genomsnittliga årliga index (geometrisk medelvärden) för de ingående arterna enligt en metod som bygger på Monte Carlo-simuleringar (Soldaat et al. 2017). Samtidigt beräknas en icke-linjär trend med 95% konfidensintervall baserat på de årliga gemensamma indexen. En kurva beräknas vardera utifrån punktruttsdata respektive standardruttsdata.

Granskning av indikatorn:

Varje enskilt inventeringsprotokoll granskas av projektledarna. Efter dataläggning granskas datas kvalitet i omgångar. Vid den årliga uppdateringen jämförs både arttrender och indikatorn med tidigare års värden för att säkerställa kontinuiteten i beräkningarna.

Indikatorns tillförlitlighet

De arttrender som beräknas utifrån punktruttsdata har den potentiella svagheten att platserna för fågelräkning valts av inventerarna själva. Detta skulle kunna innebära att platserna inte är helt representativa för de aktuella miljöerna i stort och därmed inte för den generella fågelantalsutvecklingen. Detta var orsaken till att standardrutternas startade i slutet av 1990-talet. Indikatorerna från punktrutterna och standardrutterna är dock så pass lika att det rimligt att tro att de båda ger en sann bild av fågelantalens utveckling. För perioden efter 1998 bör man ha störst förtroende för värdena från standardrutterna. Punktrutternas värde ligger naturligtvis i att tidsserien är mycket längre och inbegriper en tid (~1975-1990) när jordbruket över hela Västeuropa genomgick speciellt stora förändringar, vilket drabbade bland annat jordbruksfåglarna.

Under inventeringarna så bokförs inte den exakta positionen där fåglarna befinner sig. Därför har vi ingen möjlighet att i efterhand exakt veta i vilken miljö varje individ har suttit och som sagt så förekommer flera av arterna även utanför jordbrukslandskapet och även dessa fåglar ingår i räkningarna. En djuplodande analys (Stjernman et al. 2013) gav vid handen att det inte verkade vara några större skillnader i populationstrender bland de ingående arterna i förhållande till hur mycket jordbruksmark som fanns på de inventerade rutterna.

Baserat på de årliga indexen beräknas en genomsnittlig trend och dess 95 % konfidensintervall. Det senare bygger i sin tur på konfidensintervallen från de enskilda arternas trendkurvor.

Varje inventeringsplats besöks bara en gång om året och bara under några timmar. Därtill kommer variation i väder, skillnader mellan inventerarna, och rakt av slumpen som faktorer som bidrar till ett brus i data vid varje räkningstillfälle. När flera hundra rutтер görs varje år, vilket i standardrutternas fall innebär ungefär 3500–4000 km räkning i representativ terräng årligen, kommer mycket av bruset att jämnas ut sig både inom och mellan år. Så medan varje enskild inventering kan vara behäftad med osäkerhet, bör den bild som indikatorerna ger överensstämma väl med utvecklingen hos de ingående arterna.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Indikatorn uppdateras årligen, i februari eller mars.

Jämförbarhet över tid:

Varje års värden är jämförbara med alla andra inom samma indikatorkurvor, eftersom metodiken varit densamma över de tidsperioder som täcks.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Detta är en nationell indikator.

Samanvändbarhet:

Indikatorn kan jämföras med andra indikatorer beräknade med samma bakgrundsdata (standardrutterna), såsom de officiella miljömålsindikatorerna för Levande skogar respektive Storslagen fjällmiljö. Därtill finns flera tidigare miljömålsindikatorer att jämföra med, såsom de för Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv. Dessa publiceras på Svensk Fågeltaxerings hemsida (www.fageltaxering.lu.se). Genom sådana jämförelser går det att se eventuella skillnader i utvecklingen för fåglar, och rimligen för den biologiska mångfalden på en generell nivå, mellan olika miljöer.

I princip går de att jämföra med alla andra indikatorer eller dataset som samlats in på ett systematiskt sätt under motsvarande tidsperioder.

Övrig information

Ingen övrig information.

Referenser

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2020. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2019. – Rapport, Biologiska institutionen, Lunds Universitet. 96 pp.

<https://www.fageltaxering.lu.se/sites/default/files/files/Rapporter/arsrapportfor2019kf.pdf>

Pannekoek, J. and van Strien, A. 2004. TRIM 3 manual (Trends and Indices for Monitoring data). – Statistics Netherlands, Amsterdam, Netherlands. <https://pecbms.info/methods/software/trim/>

Soldaat, L. L., Pannekoeka, J., Verweij, R. J. T., van Turnhout, C. A. M., van Strien, A. J. 2017. A Monte Carlo method to account for sampling error in multi-species indicators. – Ecol. Indic. 81: 340–347.

<https://pecbms.info/wp-content/uploads/2020/04/soldaat-et-al-2017.pdf>

Stjernman et al. 2013. Habitat-specific bird trends and their effect on the Farmland Bird Index. - Ecol. Indic. 24:382–391

Mål: 2 Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

Delmål: 2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder

Indikator: 2.4.5(N) Populationsindex för gräsmarksfjärilar - ej uppdaterad 2023

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Lunds universitet, Biologiska institutionen

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Lars Pettersson
E-post	lars.pettersson@biol.lu.se
Telefon	046-2223818

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Det här dokumentet beskriver indikatorn gällande fjärilar.

Odlingslandskapets biologiska mångfald är hotad och indikatorn är framtagen för att visa hur det går för odlingslandskapets arter. Dagfjärilar påverkas av hur jordbruket bedrivs. Om indikatorn ökar över tid är det ett gott tecken på att det går bättre inte bara för fåglarna utan troligen även för den biologiska mångfalden i stort. Indikatorn är nationell.

Datakällor:

Fjärilsdata kommer från Svensk Dagfjärilsövervakning, ett nationellt miljöövervakningsprogram vid Biologiska institutionen, Lunds universitet, som på uppdrag av Naturvårdsverket följer hur det går för Sveriges dagfjärilar och bastardsvärmare (Pettersson et al. 2019). Svensk Dagfjärilsövervakning använder s.k. fjärilsslingor och punktlokaler för att räkna de dagfjärilar som ingår i indikatorn.

Tillgänglighet:

Fågel- och fjärilsindikatorerna är även indikatorer för det svenska miljömålet, Ett rikt odlingslandskap (www.sverigesmiljomal.se)

Fjärilsindikatorn ingår i en av EUs officiella strukturella indikatorer, "Grassland Butterfly Index"

(https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=sdg_15_61&lang=en) och kombinationen med Common Farmland Bird Index utgör en av EUs "Core Set of Indicators": "Abundance and distribution of selected European species" (<https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/abundance-and-distribution-of-selected-species-8>). Den används för att spegla tillståndet för den biologiska mångfalden inom EU.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Fjärilsindikatorn visar populationsutvecklingen för de 12 svenska dagfjärilar knutna till jordbrukslandskapet som ingår i den europeiska miljöindikatorn för gräsmarksfjärilar. Vilka arter som ingår i indikatorn baseras på en europeisk litteraturgenomgång där arter som visat sig vara goda indikatorer för gräsmarkshabitat valts ut (Van Swaay et al. 2019). Tanken är att artgruppen ska vara en god indikator på biologisk mångfald i vidare bemärkelse än bara för just de här arterna. Följande arter ingår i indikatorn: ängssmygare, aurorafjäril, mindre guldvinge, puktörneblåvinge, svingelgräsfjäril, kamgräsfjäril, slättergräsfjäril, skogsvisslare, mindre blåvinge, svartfläckig blåvinge, ängsblåvinge, väddnätfjäril. Tre av dessa, väddnätfjäril, mindre blåvinge och svartfläckig blåvinge, är rödlistade i Sverige, medan övriga är tämligen vanligt förekommande i rätt biotop.

Variabler:

Vid räkningarna registreras antalet sedda vuxna individer av samtliga dagfjärilar och bastardsvärmare per inventerad lokal.

Referenstid:

Årliga fjärilsdata finns för fjärilsslingor och punktlokaler sedan 2010.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Data baseras på observationerna från Svensk Dagfjärilsövervaknings punkt- och slinglokaler (<https://www.dagfjarilar.lu.se>). Räkningen sker med en gemensam, systematisk metodik mellan den 1 april och 30 september och fördelas på 3-7 inventeringstillfällen under säsongen. Det finns två olika sätt att övervaka, dels punktlokaler som är områden med 25 meters radie som bevakas i 15 minuter per besök, dels fjärilsslingor som är 0,5-3 kilometer långa rutter som man inventerar i

lugn promenadtakt (Pettersson et al. 2011). Fjärilsinventeringar genomförs i hela landet, men huvuddelen är hittills genomförda i de mellersta och södra delarna av landet. Svensk Dagfjärilsövervakning är ett typexempel på ett s.k. Citizen Science-projekt där räkningar utförs av frivilliga fjärilsvänner runt om i landet, under ledning av professionella forskare. Svensk Dagfjärilsövervakning ingår i den nationella och regionala miljöövervakningen.

Bearbetningar av data:

Indikatorn bygger på trendberäkningar för var och en av de ingående arterna. Eftersom vi inte kan räkna alla dagfjärilar måste vi förlita oss på stickprov, vars värden vi förväntar oss ska vara proportionella mot det sanna antalet dagfjärilar. Resultaten från stickproven bearbetas sedan statistiskt och presenteras i form av index. Det är viktigt att tänka på att index inte ger sanningen, de speglar bara sanningen mer eller mindre bra. Hur väl de speglar sanningen beror på hur väl materialet motsvarar de antaganden som indexberäkningarna bygger på. Bland annat är stickprovets storlek viktigt: ju fler rutter och ju fler dagfjärilar, desto bättre index. Vi använder en indexeringsmetod som kallas TRIM (TRENds & Indices for Monitoring data).

Rent statistiskt är TRIM en typ av loglinjär analys som bygger på "maximum-likelihood-metoden" med antagandet att fjärilsantalen är Poisson-fördelade. Modellen kan ta hänsyn till de problem som ofta finns i inventeringsdata, nämligen att fjärilarna kan variera kraftigt i antal, att alla rutter inte räknas varje år, samt att ett års data inte är helt oberoende av föregående år. När ett nytt år läggs till förändras tidigare års TRIM-index, normalt dock i mycket marginell omfattning. Trim-trenderna beräknas med hjälp av en modul, 'rtrim', som körs i programspråket R.

Beräkning av indikatorn:

Baserat på de TRIM-index som beräknats för varje art och år beräknas genomsnittliga årliga index (geometrisk medelvärden) för de ingående arterna enligt en metod som bygger på Monte Carlo-simuleringar (Soldaat et al. 2017). Samtidigt beräknas en icke-linjär trend med 95% konfidensintervall baserat på de årliga gemensamma indexen.

Granskning av indikatorn:

Alla inskickade data granskas av projektledarna. Efter dataläggning granskas datas kvalitet i omgångar. Vid den årliga uppdateringen jämförs både arttrender och indikatorn med tidigare års värden för att säkerställa kontinuiteten i beräkningarna.

Indikatorns tillförlitlighet

De arttrender som beräknas har den potentiella svagheten att platserna för fjärilsinventering valts av inventerarna själva. Detta skulle kunna innebära att platserna inte är helt representativa för de aktuella miljöerna i stort och därmed inte för den generella utvecklingen för dagfjärilar. Genom att öka antalet inventerade lokaler och den geografiska och habitatsmässiga spridningen kan man motverka detta. I analyser av Svensk Fågeltaxerings data har man kunnat se att fågeltrender som kommer från fritt valda lokaler är så pass lika de från fördefinierade lokaler, s.k. standardrutter, att det rimligt att tro att de båda ger en sann bild av fågelantalens utveckling. Samma resonemang bör vara tillämpligt på Svensk Dagfjärilsövervaknings observationer och analyser.

Svensk Dagfjärilsövervaknings slingor är uppdelade i segment med separata beskrivningar av miljöförhållanden i varje segment. På motsvarande vis beskrivs miljöförhållanden på punktlokalerna. Detta ger en möjlighet att knyta fjärilsarters trender till relativa förekomsten av olika habitat på lokalerna

Baserat på de årliga indexen beräknas en genomsnittlig trend och dess 95 % konfidensintervall. Det senare bygger i sin tur på konfidensintervallen från de enskilda arternas trendkurvor.

Varje inventeringsplats besöks i genomsnitt 3-7 gånger om året för att få med både fjärilsarter som flyger tidigt på året (exempelvis aurorafjäril) och sådana som flyger sent på säsongen (exempelvis svartfläckig blåvinge). Variation i väder, skillnader mellan inventerare, och rena slump effekter bidrar alla till ett brus i data vid varje räkningstillfälle. När flera hundra lokaler inventeras varje år, kommer mycket av bruset att jämnas ut sig både inom och mellan år. Så medan varje enskild inventering kan vara behäftad med osäkerhet, bör den bild som indikatorerna ger överensstämma väl med utvecklingen hos de ingående arterna.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Indikatorn uppdateras årligen, i februari eller mars.

Jämförbarhet över tid:

Varje års värden är jämförbara med alla andra inom samma indikatorkurvor, eftersom metodiken varit densamma över de tidsperioder som täcks.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Detta är en nationell indikator.

Samanvändbarhet:

Indikatorn kan jämföras med andra indikatorer beräknade med samma bakgrundsdata, såsom indikatorn för fjärilar i jordbruksmark, indikatorn för vanliga fjärilar samt indikatorn för fjärilar i skogsmarker. Dessa publiceras på Svensk Dagfjärilsövervaknings hemsida (<https://www.dagfjarilar.lu.se>) och uppdateras varje år i årsrapporter. Genom sådana jämförelser går det att se eventuella skillnader i utvecklingen för dagfjärilar och bastardsvärmare, och rimligen för den biologiska mångfalden på en generell nivå, mellan olika miljöer.

I princip går indikatorn att jämföra med alla andra indikatorer eller dataset som samlats in på ett systematiskt sätt under motsvarande tidsperioder.

Övrig information

Referenser

Pettersson LB, Harris S, Mellbrand K (2011) Svensk Dagfjärilsövervakning, årsrapport för 2010. Biologiska Institutionen, Lunds Universitet.

Pettersson LB, Arnberg H, Mellbrand K (2019) Svensk Dagfjärilsövervakning årsrapport för 2018. Biologiska Institutionen, Lunds Universitet.

Soldaat LL, Pannekoek J, Verweij RJT, van Turnhout CAM, van Strien AJ (2017) A Monte Carlo method to account for sampling error in multi-species indicators. *Ecological Indicators* 81: 340-347.

Van Swaay CAM, Dennis EB, Schmucki R, Sevilleja CG, Balalaikins M, Botham M, Bourn N, Brereton T, Cancela JP, Carlisle B, Chambers P, Collins S, Dopagne C, Escobés R, Feldmann R, Fernández-García JM, Fontaine B, Gracianteparaluceta A, Harrower C, Harpke A, Heliölä J, Komac B, Kühn E, Lang A, Maes D, Mestdagh X, Middlebrook I, Monasterio Y, Munguira ML, Murray T, Musche M, Öunap E, Páramo F, Pettersson LB, Piqueray J, Settele J, Stefanescu C, Švitra G, Tiitsaar A, Verovnik R, Warren MS, Wynhoff I, Roy DB (2019) The EU Butterfly Indicator for Grassland species: 1990-2017: Technical Report. Butterfly Conservation Europe.

Mål: 2 Ingen hunger

Delmål: 2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder

Indikator: 2.4.6(N) Ekologisk odling i slättbygd - *ej uppdaterad 2023*

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Jordbruksverket

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Johan Wallander, miljömålssamordnare Jordbruksverket
E-post	Johan.wallander@jordbruksverket.se
Telefon	036-155719

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Nationell indikator som används för uppföljning av följande delmål:

Att senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Ekologisk produktion bidrar till målen genom minskad användning av växtskyddsmedel och mineralgödsel samt en varierad växtföljd.

Ekologisk produktion har störst positiv miljöeffekt i slättbygd framför allt genom den positiva effekt produktionen har på biologisk mångfald. Även användningen av kemiska växtskyddsmedel minskar vilket är positivt för miljön. I skogsbygd är de positiva effekterna mer begränsade. Det är därför relevant att följa hur andelen ekologisk produktion utvecklas i slättbygd.

Indikatorn visar påverkan (p) och tillstånd (s) i DSPIR-modellen och visar andel ekologisk åkermark i relation till den totala åkermarken i slättbygd.

Datakällor:

Data för andelen ekologisk åkermark och konventionell åkermark är hämtad från den officiella statistiken i Jordbruksverkets statistikdatabas (<https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/statistikdatabasen>)

Indikatorn inkluderar endast omställd ekologisk åkermark och inte den åkermark som är under omställning.

Tillgänglighet:

Indikatorn ingår i indikatorer för miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Den finns publicerad på sverigesmiljomal.se

(<https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/ett-rikt-odlingslandskap/ekologisk-produktion-i-slattbygd/>)

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

I urvalet ingick från början samtliga kommuner som har åkermark i stödområde 9s och 9m (utpräglad slättbygd). Av dessa har vi sedan valt ut kommuner som har 75 procent eller mer av den totala åkerarealen i ovan angivna stödområden (många kommuner har åkermark i både slättbygd som skogsbygd, men vi fokuserar på de som har den överväldigande delen av åkermarken i 9s och 9m). Detta blev 91 kommuner. I dessa har vi sedan sammanställt arealen ekologiskt omställd åkermark och beräknat dess andel i förhållande till den totala åkerarealen i dessa kommuner.

Variabler:

Arealer (hektar) brukade med ekologiska produktionsmetoder. Mer specifikt handlar det om areal ekologiskt odlad åker i kommuner med mer än 75 % av sin åkermark i stödområde 9m och 9s i förhållande till kommunernas totala åkerareal.

Referenstid:

Indikatorn uppdateras årligen.

Nya data för ekologiskt växtodling publiceras i maj varje år.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Ekologisk produktion

Statistiken belyser arealen omställd ekologisk åkermarkmark.

Statistiken över den ekologiska växtodlingen baseras på data som Jordbruksverket samlar in från de kontrollorgan som är ackrediterade för kontroll av ekologisk produktion enligt Rådets förordning (EG) nr 834/20071.

Kontrollorganen levererar ett årligt registerutdrag till Jordbruksverkets växt- och kontrollavdelning. Dessa kontrolleras och bearbetas sedan till officiell statistik av Jordbruksverkets statistikenhet.

Statistiken baseras på information om samtliga observationsobjekt i målpopulationen. Något urvalsförfarande förekommer inte.

Konventionell produktion

Data kommer från Lantbruksregistret (LBR) som statistikenheten på jordbruksverket ansvarar för. Det skapas ett preliminärt LBR i samband med att preliminära arealer ska redovisas på våren det aktuella referensåret och ett slutligt LBR skapas vanligtvis på hösten samma år. LBR baseras i sin tur på både administrativa register och statistiska undersökningar av jordbruksföretag. Information för över 99 % av arealerna i LBR hämtas från jordbrukarnas stödansökningar till Jordbruksverket. I stödansökningarna anger de vilka grödor som växer på respektive plats alternativt vilken typ av betesmark det är. De arealer som inte hämtas från stödansökningar hämtas från undersökningar som genomförts de senaste åren.

Lantbruksregistret

Ramen för statistik om arealer är arealer som brukas av alla företag som ingår i Lantbruksregistret (LBR). För att ingå i slutliga LBR för respektive år gäller att företaget uppfyllde något av följande kriterier i juni:

- brukade mer än 2,0 hektar åkermark
 - brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark
 - bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal
 - bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta
 - innehade en djurbesättning som omfattade minst 10 nötkreatur, eller minst 10 sugor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 höns (inklusive kycklingar).
- Räkningsdatum för 2019 var den 2 juni.

Bearbetningar av data:

Ekologisk produktion

Den absolut största mängden av de bearbetningar som görs handlar om granskning. Jordbruksverket får registren från kontrollorganen i ett antal excelfiler. Dessa filer är inte alltid utformade utifrån de behov Jordbruksverket har. Filerna stuvats om för att passa Jordbruksverkets behov och läses sedan in i statistikverktyget SAS. Därefter görs en maskinell kodning för att klassa in grödkoderna i ägoslagen åkermark eller betesmark. Varje grödkod kodas även in i grupper av grödor som motsvarar de grupper som redovisas i det Statistiska meddelandet. Uppgifterna från kontrollorganens register är i stora delar fullständigt. Men ibland saknas uppgifter om enstaka grödkoder eller så har en grödkod redovisats men det saknas arealuppgifter. Dessa fall av partiellt bortfall hanteras på lite olika sätt. Om det för ett företag saknas flera grödkoder/arealuppgifter kontaktas normalt kontrollorganet för komplettering. Om grödkod/arealuppgift saknas för någon enstaka gröda, och denna uppgift inte bedöms påverka slutresultatet av statistiken, imputeras normalt föregående års uppgift om det är möjligt.

Ibland förekommer även objektsbortfall i den mening att kontrollorganen inte levererat alla företag som är under kontroll. I dessa fall kontaktas kontrollorganen för komplettering.

Konventionell produktion

Bearbetning sker genom att gruppera olika grödor.

Beräkning av indikatorn:

I kommuner med mer än 75 % av sin åkermark i stödområde 9m och 9s har vi sammanställt arealen ekologiskt omställd åkermark och beräknat dess andel i förhållande till den totala åkerarealen i dessa kommuner.

Indikatorn beräknas på följande sätt:

Areal (hektar) ekologiskt omställd åker i slättbygdskommuner/Total åkerareal (hektar) i samma kommuner

Granskning av indikatorn:

Indikatorn granskas genom kontrolläsning av ingående data så att inga felinmatningar gjorts. Indikatorvärdet jämförs även med tidigare års resultat för att upptäcka misstänkta avvikelser från tidigare års värden.

För grunddata, dvs. total åkerareal och åkerareal som odlas med ekologiska metoder, följer Jordbruksverket en produktionsprocess för framställning av officiell statistik. I denna process ingår två typer av granskning inför publicering. Dels genomförs en omfattande

korrekturläsning som granskar om data och beräkningar som presenteras i text, tablåer och figurer stämmer överens med det data som presenteras i tabellerna. I korrekturläsningen kontrolleras även att publikationen följer den fastlagda mallen för våra publikationer och att språket är lättläsligt och korrekt. Utöver korrekturläsningen går en granskningsgrupp (bestående av ett antal medarbetare vid Jordbruksverkets statistikenhet) igenom publikationen och dess medföljande material med avseende på resultatens rimlighet, publikationens struktur, vad som lyfts fram i text och rubriker samt om presentationen är lättillgänglig för användarna.

Indikatorns tillförlitlighet

Urvalsfel förekommer inte eftersom statistiken baseras på uppgifter från samtliga företag i målpopulationen.

Indikatorn följer förändringar från och med 2009 och framåt. Valet av 2009 som startår beror på att data från och med detta år samlas in på ett jämförbart sätt. Data om ekologisk produktion från 2008 och bakåt i tiden är inte fullt jämförbara med senare dataserier.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Data tas fram varje år och indikatorn kommer att uppdateras årligen.

Jämförbarhet över tid:

Data om ekologisk produktion från 2008 och bakåt i tiden är inte fullt jämförbara med senare dataset (2009 och framåt).

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Detta är en nationell indikator.

Samanvändbarhet:

Indikatorn kan också användas för att följa mål 15: Att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Referenser

Ekologisk produktion:

Jordbruksverket 2020. KVALITETSDEKLARATION Ekologisk växtodling 2019. JO13SM2001 <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets->

[statistikrapporter/statistik/2020-06-18-ekologisk-vaxtodling-2019.-omstallda-arealer-och-arealer-under-omstallning](#)

Jordbruksverket 2020. STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING. Ekologisk växtodling 2019. <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2020-06-18-ekologisk-vaxtodling-2019.-omstallda-arealer-och-arealer-under-omstallning>

Jordbruksmarkens användning:

Jordbruksverket 2019. STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING
Jordbruksmarkens användning. <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2020-06-22-jordbruksmarkens-anvandning-2019.--slutlig-statistik>

Jordbruksverket 2019. KVALITETSDEKLARATION Jordbruksmarkens användning 2019 JO10SM1902 <https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2020-06-22-jordbruksmarkens-anvandning-2019.--slutlig-statistik#h-Rapport>

Mål: 2. Ingen hunger.

Delmål: 2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder.

Indikator: 2.4.7(N) Kväve- och fosforbalanser för jordbruksmark - *ej uppdaterad 2023*

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Statistiska centralbyrån är indikatoransvarig myndighet.

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Gunnel Wahlstedt
E-post	gunnel.wahlstedt@scb.se
Telefon	+46 010 479 6245

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Indikatorn utgörs av växtnäringsbalanser för kväve och fosfor enligt Eurostats metod (Gross Nutrient Balance). Den belyser skillnaden mellan till- och bortförsel av kväve och fosfor från jordbruksmark. Balansen ger ett mått på den totala växtnäringssituationen och risken för negativ miljöpåverkan på mark, vatten och luft. Indikatorn är nationell.

Datakällor:

För växtnäringsbalanserna görs ingen specifik primärdatainsamling; de baseras på uppgifter från ett flertal källor. För att göra balanserna så jämförbara som möjligt med övriga länders balanser, så hämtas uppgifter från Eurostats databaser, där så är möjligt, till exempel:

[Årliq försäljning av kväve och fosfor i mineralgödsel \(ton\)](#)

[Antal husdjur, se exempel för nöt \(antal\)](#)

[Areal och skördestatistik \(ton\)](#)

Arealstatistik används även till exempel för beräkning av den mängd kväve och fosfor som tillförs marken via utsädet. Grödarealerna multipliceras i detta fall med genomsnittlig utsädesmängd och innehåll av kväve respektive fosfor i utsädet. Även tillförsel av kväve via

kvävefixering beräknas baserat på grödarealer och grödspecifika koefficienter.

För vissa av delposterna i balanserna har dock endast nationell data funnits tillgängligt.

Tillgänglighet:

Nationellt används indikatorn även för uppföljning av Livsmedelsstrategin.

Inom EU används indikatorn i flera sammanhang:

- EU:s miljöindikatorer för jordbruket (EU Agri-environmental Indicators)
- EU:s utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitik (CAP) 2014-2020 (EU Common Agricultural Policy Context indicators 2014-2020)
- EU:s SDG indikatorer (European SDG indicators)
- Gemenskapens sjunde miljöhandlingsprogram (Indicator of the 7th European Environment Action Programme).

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Population: Jordbrukssektorn.

Objekt: Jordbruksföretag.

Variabler:

Växtnäringsbalans för kväve respektive fosfor beräknas som tillförsel minus bortförsel.

Tillförsel till jordbruksmark via:

- Stallgödsel
- Mineralgödsel
- Andra organiska gödselmedel
- Biologisk fixering av kväve
- Deposition (endast kväve)
- Utsäde

Bortförsel från jordbruksmark via:

- Skördeprodukter
- Skörderester

Mängderna kväve och fosfor beräknas **brutto**, därav namnet "Gross Nutrient Balances", och beräknas med samma metod för alla EU-länder. Den totala mängden kväve i balansen är alltså **inklusive det kväve** som under lagring, hantering och spridning av gödselmedel **avgår till luft och vatten**.

Referenstid:

Årlig, med start från 1985 för Sveriges del.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Igen primärdatainsamling görs, se ovan avsnittet "Datakällor".

Bearbetningar av data:

Indata hämtas till stor del från redan publicerad statistik och sammanställs sedan många år i en Excel-mall. På sikt vill Eurostat att medlemsländerna endast ska rapportera koefficienter och alla beräkningar ska sedan göras av Eurostat.

Beräkning av indikatorn:

I olika bearbetningssteg har modeller, koefficienter och schablonvärden utnyttjats för att beräkna till- resp. bortförsel av näringsämnen. Koefficienterna och schablonvärdena har fastställts för riket och för olika grödor och djurslag. En viktig källa för olika koefficienter är Jordbruksverkets beräkningsverktyg för växtnäringsbalanser, VERA. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Granskning av indikatorn:

Granskning görs nationellt innan leverans till Eurostat. Eurostat har även granskningskriteriet och kan begära förklaringar utifrån dessa.

Indikatorns tillförlitlighet

Indikatorn tas fram sedan många år och har granskats och utvärderats såväl nationellt som inom det internationella samarbetet OECD/Eurostat. En styrka är att indata till stor del utgörs av uppgifter som är basstatistik inom EU.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Årlig.

Jämförbarhet över tid:

Jämförbarheten över tid är god.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Det finns ingen motsvarande global indikator.

Samanvändbarhet:

Jämförbarheten med andra beräknade kväve- och fosforbalanser beror främst på i vilken mån samma eller jämförbara modeller, koefficienter och schablonvärden använts. Vid jämförelser måste även noggrant beaktas vad som ingår i respektive delpost och hur jordbrukssektorn är avgränsad gentemot andra sektorer. De använda variablerna och redovisningsmått förekommer även inom annan statistik inom jordbrukets miljöområde och överensstämmelsen bedöms som god. Samanvändbarheten med annan statistik inom området torde därmed vara god. Vad gäller koefficienter och metoder pågår ett kontinuerligt utvecklings- och kvalitetsarbete, speciellt i avseende på harmonisering gentemot undersökningar och internationella rapporteringar där samma/likande variabler förekommer, såsom de svenska växtnäringsbalanserna samt Sveriges klimat- och lufrapportering.

Övrig information

Nationellt publiceras officiell statistik över kväve och fosforbalanser för jordbruksmark, beräknade med en nationell metod. Metoden inkl. koefficienter är dock väldigt lik det som används för indikatorn (balanserna enligt Eurostat-metoden). Skillnaden mellan balanserna är att resultaten från den nationella metoden går att bryta ner på olika redovisningsgrupper, såsom grödgrupper, typer av gårdar och för olika regional indelningar. För riket är dock resultaten väldigt samstämmiga mellan de två olika typerna av balanser. De nationella balanserna beräknas och publiceras intermittent (vart 3:e år) medan balanserna som används i indikatorn tas fram årligen.

Referenser

Gross Nutrient Balance_resultat.

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=aei_pr_gnb&lang=en

Gross Nutrient Balance_metadata Handbok:

https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/aei_pr_qnb_esms.htm

(länk till Eurostat/OECD Nutrient Budgets Handbook i Annexes).

Mål 2: Ingen hunger

Delmål 2.5: Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskött och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

Indikator 2.5.1: Antalet växt- och djurgenetiska resurser för mat och jordbruk som säkras i genbanker på medellång eller lång sikt

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Statens jordbruksverk

Bidragande organisationer: Nordiskt genresurscentrum (NordGen) och Nationella genbanken för vegetativt förökade trädgårdsväxter (SLU)

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Jens Weibull, Handläggare
E-post	jens.weibull@jordbruksverket.se
Telefon	036 – 15 58 64

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Bevarandet av växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk på medellång eller lång sikt i bevarandeanläggningar (*ex situ* i genbanker) utgör det mest pålitliga sättet att bevara genetiska resurser världen över. Indikatorn är global, men redovisningen nationell.

Datakällor:

NordGens informationssystem GENBIS (<https://www.nordic-baltic-genebanks.org/gringlobal/search.aspx>)

Tillgänglighet:

Indikatorn ingår i den rullande uppföljningen av FAO:s 2:a globala handlingsplan för växtgenetiska resurser.

Indikatorn ingår i WIEWS - World Information and Early Warning System on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (<http://www.fao.org/wIEWS/en/>)

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Indikatorn redovisar antalet genetiskt individuella fröprover eller plantor (generell benämning: accessioner). En accession kan sedan omfatta flera individer, som flera fröpåsar med många frön av samma slag eller flera träd av samma sort.

Variabler:

Indikatorn redovisar, i förekommande fall, antal accessioner (individuella prover av frö) av olika **kategorier**: växtsorter, lantsorter, vilda eller halvilda, förädlingsmaterial, icke-nordiska introduktioner, nya/overifierade

samt gällande **bevarandestatus**: ACC - accepterad för långtidsbevarande, TEM - temporärt bevarande, PEN - bedömning pågår

Referenstid:

Redovisningen av antalet säkrade växtgenetiska resurser kan göras när som helst genom NordGens informationssystem GENBIS. Detta gäller även material som bevaras av Nationella genbanken. Det bör emellertid noteras att allt material under Nationella genbanken ännu inte har registrerats i GENBIS.

Innevarande redovisning är gjord 2023-10-17.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Direktinsamling av data görs via NordGens webbplats eller genom NordGens personal. I exceptionella situationer kan data hämtas från EURISCO¹ som är den europeiska sökkatalogen för växtgenetiska resurser.

¹ https://eurisco.ipk-gatersleben.de/apex/eurisco_ws/r/eurisco/home

Bearbetningar av data:

Data bearbetas inte, utan redovisas i reella tal.

Beräkning av indikatorn:

Redogörelsen för svenska data omfattar enkel summering av befintliga data, fördelat över kategorier och bevarandestatus. Av störst intresse torde förändringen över tid vara, från ett år till ett annat eller över längre perspektiv.

Granskning av indikatorn:

Redovisade data genomgår ingen granskning eftersom NordGen ansvarar för de nordiska ländernas redovisning till FAO ([WIEWS](#)) och andra dataportaler ([EURISCO](#)).

Indikatorns tillförlitlighet

Utkastet till FAO:s tredje globala statusrapport gjordes tillgänglig i april 2023. Av det uppgivna antalet accessioner vid världens genbanker - 5,8 miljoner - anges 38 % eller drygt 2,2 miljoner vara unika. Ett omfattande arbete har gjorts för att rensa ut duplikat.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Status för indikatorn kan lämnas när som helst.

Jämförbarhet över tid:

Den första redovisningen av nationella *ex situ*-samlingar gjordes 1996, inför arbetet med FAO:s första globala handlingsplan. Nästa redovisning gjordes 2009 inför arbetet med den andra globala handlingsplanen. Fr.o.m. 2011 löper uppföljningen av de globala handlingsplanerna i 10-årscykler.

Nästa globala rapport kommer att publiceras under första halvåret 2024, och efter samma rapporteringsmodell. Det finns därför sannolikt inga tunga skäl för att uppgifterna inte ska kunna jämföras över tid.

Material som har accepterats för långtidsbevarande (status ACC) behåller given status. Material som getts status PEN eller TEM kan efter utredning (1) erhålla status ACC, (2) behålla oförändrad status eller (3) avföras från samlingarna (status REJ = *rejected*). Sådan omklassificering är helt normal i en genbanks arbete, men medger ändå jämförelser över tid.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Indikatorn är densamma som den globala indikatorn.

Samanvändbarhet:

-

Övrig information

-

Referenser

<https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-02-05-01.pdf>
(version 2019-03-01)

Mål 2: Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål 2.5.2: Senast 2020 upprätthålla den genetiska mångfalden av fröer, odlade växter, produktionsdjur och tamdjur samt deras besläktade vilda arter, bland annat med hjälp av välskött och diversifierade frö- och växtbanker på nationell, regional och internationell nivå. Främja tillträde till samt rimlig och rättvis fördelning av de fördelar som uppstår vid användning av genetiska resurser och därmed förknippad traditionell kunskap, i enlighet med internationella avtal.

Indikator:2.5.2: Andelen lokala arter som klassas som hotade

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Statens jordbruksverk

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Djurvälfärdsenheten/Karin Olsson
E-post	djurvalfard@jordbruksverket.se karin.olsson@jordbruksverket.se
Telefon	+46 36 15 57 29

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Bevarandet av husdjursgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk på medellång eller lång sikt in situ i levande genbanker och i bevarandeanläggningar (ex situ i frysta genbanker) utgör det mest pålitliga sättet att bevara genetiska resurser världen över. Indikatorn är global, men redovisningen nationell.

Datakällor:

Sverige rapporterar regelbundet in populationsstatus för vissa raser av husdjur som omfattas av det svenska bevarandansvaret till FAO:s databas DAD-IS. Därifrån hämtas uppgifterna till indikatorn. Data rörande populationsstatus levereras till Jordbruksverket från olika erkända avelsorganisationer alternativt rasföreningar.

Tillgänglighet:

Indikatorn ingår i den återkommande uppföljningen av FAO:s globala handlingsplan för husdjursgenetiska resurser.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Indikatorn visar aktuell populationsstatus för vissa av de husdjursraser som ingår i det svenska bevarandeansvaret.

Variabler:

Raser som ingår i det svenska bevarandeansvaret.

Hotstatus enligt FAO-skalan.

Referenstid:

2021

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Insamling av data sker årligen. En enkät skickas ut till de erkända avelsorganisationer eller rasföreningar som värnar raser som ingår i det svenska bevarandeansvaret. I enkäten ombeds de bland annat lämna uppgifter om total population, trend (ökning eller minskning i antal) samt antal han- och hondjur.

Bearbetningar av data:

Data bearbetas inte utan redovisas i reella tal.

Beräkning av indikatorn:

Redogörelsen för svenska data omfattar enkel summering av befintliga data, fördelat över kategorier och bevarandestatus. Av störst intresse torde förändringen över tid vara, från ett år till ett annat eller över längre perspektiv.

Granskning av indikatorn:

Endast rimlighetsbedömning för antalsuppgifter.

Indikatorns tillförlitlighet

Inte tillförlitlig. Inrapportering av populationsdata till Jordbruksverket för vidarebefordran till FAO:s databas DAD-IS är frivillig för de erkända avelsorganisationerna och rasföreningarna. Detta innebär att enbart vissa raser omfattas av rapporteringen.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Årligen eller vartannat år sker rapportering till DAD-IS.

Jämförbarhet över tid:

Jämförbarheten försvåras av att inrapporteringen av populationsdata är frivillig för de erkända avelsorganisationerna och rasföreningarna. Det skiljer sig därför mellan åren vilka raser som rapporteras

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Skillnaden kan möjligen bero på att FAO, som gör beräkningarna om hur stor andel av raserna som är hotade, definierar raserna som lokala (finns i ett land), "transboundary" (finns i flera länder) och globala (finns i hela världen).

Samanvändbarhet:

Ja, indikatorn ingår i den återkommande uppföljningen av FAO:s globala handlingsplan för husdjursgenetiska resurser.

Övrig information

Ingen övrig information.

Referenser

Referenser <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-02-05-02.pdf>

Mål: 3 Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

Delmål: 3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk

Indikator: 3.5.3(N) Riskkonsumtion av alkohol - *ej uppdaterad 2023*

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Folkhälsomyndigheten

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Lovisa Sydén
E-post	agenda2030.indikatorer@folkhalsomyndighet.se
Telefon	010-205 24 26

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Indikatorn tas fram för att följa andelen av befolkningen 16–84 år med riskkonsumtion av alkohol, det vill säga konsumtion av alkohol som medför en förhöjd risk för relaterade skador. Indikatorn är nationell.

Datakällor:

Datakälla för indikatorn är den nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor (HLV). HLV är en upprepad tvärsnittsundersökning om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor som baseras på ett nationellt obundet och slumpmässigt urval av personer i åldern 16–84 år. HLV genomfördes varje år mellan 2004 och 2016, men har genomförts vartannat år från 2016 med undantag för pandemiåret 2021 då en extra undersökning genomfördes. För mer information om HLV hänvisas till:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>.

Tillgänglighet:

Indikatorn redovisas till WHO (NCD Capacity Questionnaire) och ingår i Folkhälsomyndighetens återkommande rapportering.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Samtliga personer i åldern 16–84 år.

Variabler:

Andel (procent) med osäkerhet (konfidensintervall) av befolkningen 16–84 år med riskkonsumtion av alkohol. Indikatorn kan delas upp på kön, ålder, utbildningsnivå, födelseland och län. Kön, ålder, utbildningsnivå, födelseland och län är registervariabler. Med kön avses juridiskt kön. Ålder delas in i åldersgrupper enligt 16–29 år, 30–44 år, 45–64 år och 65–84 år. Utbildningsnivå är begränsad till befolkningen 25–84 år och delas in i utbildningsgrupper enligt förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial. Födelseland delas födelselandsgrupper enligt Sverige, övriga Norden, övriga Europa och övriga världen.

Referenstid:

Februari-maj 2014, februari-maj 2016, februari-maj 2018, februari-maj 2020 och februari-maj 2021.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

HLV baseras på ett nationellt obundet och slumpmässigt urval. Urvalsstorleken var 20 000 personer mellan 2004 och 2016, men har utökats till 40 000 personer från 2018. Urvalsramen för undersökningen skapas med hjälp av data från registret över totalbefolkningen (RTB). HLV har gått från att vara en pappersenkät till att bli en kombination av webb- och pappersenkät. Den senaste undersökningen 2021 skickades först ett informationsbrev med inloggningsuppgifter till webbenkäten. Besvarades inte webbenkäten skickades en pappersenkät. Därefter skickades tre påminnelser, varav den sista med en ny pappersenkät. Svarsfrekvensen var 42 procent 2018, 42 procent 2020 och 44 procent 2021, men har minskat över tid från cirka 60 procent 2004. För en mer detaljerad beskrivning av datainsamlingen hänvisas till undersökningens tekniska rapporter:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/tekniska-rapporter/>.

Bearbetningar av data:

Indikatorn baseras på de tre första frågorna i en svensk version av "Alcohol Use Disorders Identification Test" (AUDIT). AUDIT har utvecklats av WHO. Kortversionen som används i HLV kallas för AUDIT-C. Frågorna är:

- Hur ofta har du druckit alkohol under de senaste 12 månaderna?
 - 4 gånger/vecka eller mer
 - 2–3 gånger/vecka
 - 2–4 gånger/månad
 - 1 gång/månad eller mer sällan
 - Aldrig, gå vidare till fråga ...
- Hur många "glas" (se exempel ...) drack du en typisk dag då du drack alkohol under de senaste 12 månaderna?
 - 1–2
 - 3–4
 - 5–6
 - 7–9
 - 10 eller fler
 - Vet inte
- Hur ofta drack du sex "glas" (se exempel ...) eller fler vid ett och samma tillfälle under de senaste 12 månaderna?
 - Dagligen eller nästan varje dag
 - Varje vecka
 - Varje månad
 - Mer sällan än en gång i månaden
 - Aldrig

Svarsalternativen kodas 0–4 där 4 anger högst frekvens eller störst mängd.

Beräkning av indikatorn:

Svaren på frågorna 1–3 under "Bearbetning av data" summeras. Max poäng är 12. Gränsvärdet för riskbruk av alkohol är satt till 5 poäng eller fler för kvinnor och 6 poäng eller fler för män.

Andel med riskbruk av alkohol skattas för befolkningen och för olika grupper som viktad andel svarande.

För att reducera påverkan av bortfallet beräknas kalibreringsvikter. Vikterna beräknas utifrån urvalsdesign samt antaganden om objektsbortfall och täckningsfel. Beräkningen görs med hjälp av ett av SCB utvecklat SAS-makro (ETOS). Vikterna i undersökningen kan beskrivas med formeln:

$w_k = d_k \cdot v_k$

där w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k

d_k = designvikt för objekt k

v_k = kalibreringsvikt för objekt k baserad på hjälpinformation

Både icke åldersstandardiserade och åldersstandardiserade värden presenteras.

Granskning av indikatorn:

Resultaten jämförs med tidigare resultat och granskas av sakkunniga.

Indikatorns tillförlitlighet

Bortfallet bedöms vara den största källan till osäkerhet och dess påverkan på skevheten på beräknade statistiska storheter är okänd. Användningen av kalibreringsvikter vid framtagandet av de statistiska storheterna bedöms dock lindra skevheten i skattningarna till en viss grad. Täckningsfelet bedöms vara litet och ramtäckningen bedöms vara mycket god. För att begränsa mätfelet har enkätfrågorna i undersökningen genomgått mätteknisk granskning. Gränsvärdena har även prövats mot fullängdsversionen av AUDIT. Inga andra bedömningar av risk för mätfel har gjorts. Tänkbara mätfel inkluderar underrepresentation av personer med alkoholproblem, brister i metodtrohet såsom anpassning av AUDIT-C till svenska förhållanden och ordningsföljd på svarsalternativen, och underrapportering av alkoholkonsumtion. Mest troligt leder dessa mätfel till underskattningar av punkttestimaten. Osäkerhetsmåttet som tas fram är standardavvikelse. För information om storlek på objektbortfall och partiellt bortfall hänvisas till HLVs tekniska rapporter:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/tekniska-rapporter/>.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Undersökningen genomfördes varje år mellan 2004 och 2016, men genomförs vartannat år från 2016 (det vill säga 2018, 2020 och så vidare) med undantag för att en extra undersökning genomfördes under pandemiåret 2021. Data finns tillgängligt i slutet av det år som undersökningen genomförs.

Jämförbarhet över tid:

Indikatorn bedöms vara jämförbar över tid. Undersökningen genomförs under månaderna februari–maj det aktuella året. Enkätfrågorna, både när det gäller lydelse och svarsalternativ, var samma under åren 2004–2015. Lydelsen på frågorna ändrades 2016 till dem som anges under ”Bearbetning av data”. Ändringarna bestod av en ändring av tempus i frågorna 2 och 3, tillägg av en hänvisning till exemplen på glas i fråga 3 och tillägg av tidsangivelsen ”under de senaste 12 månaderna” i frågorna 2 och 3. Ändringarna medförde något högre punktestimat överlag.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Indikatorn är en nationell indikator.

Samanvändbarhet:

Indikatorn kan användas tillsammans med den globala indikatorn 3.5.2, alkoholkonsumtion per capita 15 år och äldre, för att ge en bild inte bara av den genomsnittliga konsumtionen av alkohol per capita utan även förekomsten av riskkonsumtion av alkohol, det vill säga konsumtion av alkohol som medför en förhöjd risk för relaterade skador. Att den nationella indikatorn kan delas upp på olika grupper innebär att den möjliggör ett jämlikhetsperspektiv.

Övrig information

-

Referenser

HLV: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/om-vara-datainsamlingar/nationella-folkhalsoenkaten/>

Riskkonsumtion av alkohol:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/tolkad-rapportering/folkhalsans-utveckling/resultat/levnadsvanor/alkohol-riskkonsumtion/>

Datakälla: http://fohm-app.folkhalsomyndigheten.se/Folkhalsodata/pxweb/sv/B_HLV/B_HLV_allevvanor_aabLevvanoralk/

Mål 2: Ingen hunger

Delmål 2.a: Investera i infrastruktur på landsbygden, jordbruksforskning, teknikutveckling och genbanker

Indikator 2.a.1: Andel av statliga utgifter som avser jordbruk i förhållande till jordbrukets andel av BNP

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Statistikmyndigheten SCB

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Johan Norberg
E-post	Johan.norberg@scb.se
Telefon	010-4796765

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Indikatorn beskriver andelen av de offentliga statliga utgifterna som avser jordbruk i förhållande till jordbrukets andel av BNP. Indikatorn är global.

Datakällor:

SCB, nationalräkenskaper.

Tillgänglighet:

Delen av indikatorn som avser andelen av de statliga utgifterna som avser jordbruk rapporteras löpande till FAO Statistics Division.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Populationen är densamma som för Nationalräkenskaperna, d.v.s. alla inhemska institutionella enheter, målobjekten. Institutionella enheter kan vara icke-finansiella företag, finansiella företag, offentliga myndigheter, hushållens icke-vinstdrivna organisationer (HIO) och hushåll. Till denna indikator är även uppdelning av företag enligt bransch nödvändig. Vid branschredovisningen är målobjektet verksamhetsenhet. En mer utförlig beskrivning av

Nationalräkenskapernas population och objekt finns i redovisningen av Nationalräkenskaper på SCB:s webbplats.

Variabler:

Indikatorn består av fyra variabler:

- Statlig förvaltnings utgifter för jordbruk: Utgifter, både kontanta och i natura inom ändamålet 042 (jordbruk, skogsbruk, fiske och jakt).
- Statlig förvaltnings totala utgifter: Totala utgifter, både kontanta och i natura.
- Jordbrukets andel av BNP: Förädlingsvärdet för bransch A enligt ISIC Rev 4 (jordbruk, skogsbruk, fiske och jakt).
- BNP: Totala bruttonationalprodukten för Sverige.

Referenstid:

Kalenderår.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Ingen egen insamling sker till denna indikator, all data hämtas från Nationalräkenskaperna.

Bearbetningar av data:

Ingen ytterligare bearbetning av Nationalräkenskapernas data sker.

Beräkning av indikatorn:

Indikatorn AOI beräknas enligt följande:

$$AOI = (\text{Jordbrukets andel av statlig förvaltnings utgifter}) / (\text{Jordbrukets förädlingsvärde som andel av BNP})$$

Där

$$\text{Jordbrukets andel av statlig förvaltnings utgifter} = (\text{Statlig förvaltnings utgifter för jordbruk}) / (\text{Statlig förvaltnings totala utgifter})$$

Och där

$$\text{Jordbrukets förädlingsvärde som andel av BNP} = (\text{Jordbrukets förädlingsvärde}) / \text{BNP}$$

Variablerna hämtas direkt från Nationalräkenskaperna och finns beskrivna under avsnittet variabler. Inga ytterligare behandling av variablerna sker.

Granskning av indikatorn:

Majoriteten av granskning genomförs inom Nationalräkenskaperna innan variablerna hämtas. Indikatorn rimlighetsgranskas i förhållande till tidigare år.

Indikatorns tillförlitlighet

Indikatorn avser att mäta i vilken utsträckning den statliga förvaltningen spenderar resurser med avsikten att öka jordbrukssektorns effektivitet och produktivitet samt bidra till att säkerställa inkomster för jordbrukare. Utgifterna sätts i förhållande till jordbrukets andel av BNP för att på så sätt ta hänsyn till jordbrukets betydelse för ekonomin samt ekonomins storlek.

Indikatorn innefattar enbart de statliga utgifterna för jordbruk. De utgifter som kommunala myndigheter har innefattas inte. Utifrån hur den offentliga förvaltningen är organiserad i olika länder kan detta medföra att de offentliga utgifterna blir missvisande.

Inga osäkerhetsmått tas fram för indikatorn. Uppgifterna om statlig förvaltning baseras på administrativ data som är heltäckande. Alla uppgifter hämtas från Nationalräkenskaperna där osäkerhetsmått normalt inte beräknas.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Kalenderår. Sammanställs en gång per år.

Jämförbarhet över tid:

Det finns en sammanhängande tidsserie för perioden som redovisas. Om Nationalräkenskapernas definitioner förändras revideras hela tidsserien, detta gör att inga tidsseriebrott för indikatorn uppkommer.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Indikatorn baseras helt på Nationalräkenskaperna som följer ett internationellt regelverk (SNA). Detta medför att inga betydande skillnader mellan denna indikator och den globala indikatorn bör uppstå.

Samanvändbarhet:

Nej, inte till vår kännedom.

Referenser

Nationalräkenskaper på SCB:s webbplats:

<http://www.scb.se/nr0103>

Mål: 2 Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

Delmål: 2.a Öka investeringarna, bland annat genom stärkt internationellt samarbete, i infrastruktur på landsbygden, forsknings- och rådgivningstjänster för jordbruket, teknikutveckling samt genbanker för växter och husdjur i syfte att öka jordbrukets produktionskapacitet i utvecklingsländerna, i synnerhet de minst utvecklade länderna.

Indikator: 2.a.2 Totala offentliga flöden (offentligt utvecklingsbistånd plus andra offentliga flöden) till jordbrukssektorn

Ansvarig organisation och kontaktuppgifter

Ansvarig(a) organisation(er):

Sida

Kontaktuppgifter:

Kontaktinformation	Analysenheten, Sida
E-post	statistics@sida.se
Telefon	

Indikatorns sammanhang

Ändamål:

Indikatorn är en global indikator och anger nettobeloppet av Sveriges offentliga utvecklingsbistånd (ODA) samt andra offentliga flöden (OOF) som går till jordbrukssektorn.

Datakällor:

Indikatorn baseras på underlag från Sida. Sida ansvarar för att sammanställa Sveriges rapportering av det totala offentliga utvecklingsbiståndet (ODA) till OECD/DAC. Sida ansvarar även för insamling av andra offentliga flöden (OOF) och offentliga exportkrediter från berörda myndigheter. Det är årligen ca 17 myndigheter som rapporterar till Sida i enlighet med regleringsbrev och ägarinstruktion. OECD/DAC ansvarar i sin tur för den officiella globala databasen över det offentliga utvecklingsbiståndet.

Tillgänglighet:

Indikatorn publiceras på OECD/DACs hemsida. Indikatorn publiceras inte som en indikator utan som separata sektorer inom biståndet.

Indikatorns innehåll

Population och objekt:

Sveriges totala offentliga flöden (offentligt utvecklingsbistånd och andra offentliga flöden) till jordbrukssektorn

Variabler:

Ingen information.

Referenstid:

Indikatorn rapporteras årligen.

Indikatorns framställning

Datainsamling:

Data samlas in från samtliga myndigheter med medel från UO7, samt myndigheter med andra offentliga flöden (OOF) till utvecklingsländer. Information rapporteras in på aktivitetsnivå i Excelformat till Sida. Sida lägger samman denna rapportering med information om sina egna aktiviteter, och sammanställer Sveriges officiella rapportering till OECD/DAC.

Bearbetningar av data:

Inga bearbetningar av data.

Beräkning av indikatorn:

Indikatorn baseras på en uppsättning sektorkoder i OECD/DACs statistiska ramverk: Indikatorn avser nettobeloppet av det svenska offentliga utvecklingsbiståndet (och andra officiella flöden) som går till sektorkoder under kategorierna "311 – Agriculture", "312 – Forestry", "313 – Fishing", samt till sektorkoden "43040 – Rural development".

Granskning av indikatorn:

Samtliga myndigheter som ansvarar för biståndsmedel från UO7 ansvarar för att rapportera in sina medel till Sida enligt OECD/DACs riktlinjer för vad som får kallas offentligt utvecklingsbistånd (ODA). Sida samlar även in andra offentliga flöden från berörda myndigheter. Sida genomför sedan en kvalitetskontroll över statistiken innan den rapporteras in till OECD/DAC. OECD/DAC granskar i sin tur statistiken innan den godkänns och publiceras som det offentliga svenska biståndet.

Indikatorns tillförlitlighet

En stor del av det svenska biståndet utgörs av kärnstöd till multilaterala organisationer, exempelvis som FN och Världsbanken. Enligt gängse regler för hur biståndet ska rapporteras till OECD/DAC inkluderas inte stöd till de multilaterala kanalerna som vidarebefordras i andra eller tredje part till jordbrukssektorn.

Frekvens och jämförbarhet

Frekvens:

Indikatorn framställs årligen för rapportering till OECD/DAC senast 15 juli. OECD/DAC kvalitetssäkrar sedan indikatorn och slutgiltig siffra godkänns under tidig höst.

Jämförbarhet över tid:

Data för indikatorn har publicerats årligen sedan 2002.

Jämförbarhet med den globala indikatorn:

Indikatorn rör endast svenskt ODA och OOF till skillnad från den globala indikatorn som berör totalt globalt ODA och OOF. Medan den nationella indikatorn redovisar nettobelopp avser den globala indikatorn bruttobeloppet.

Samanvändbarhet:

Indikatorn är en andel av det totala svenska utvecklingsbiståndet.

Övrig information

Ingen övrig information.

Referenser

OECDs webbplats för statistik: <https://stats.oecd.org/>